

CRNA GORA
ZAVOD ZA STATISTIKU

IV Proleterske 2, 81000 Podgorica

Tel: +382 (0) 20 230 811

Fax: +382 (0) 20 230 814

E-mail: contact@monstat.org

IZVJEŠTAJ O KVALITETU ZA 2016. GODINU

Investicije u osnovna sredstva

Odgovorno lice: Rada Bojić

Odsjek: Poslovne statistike i kratkoročni indikatori

Sadržaj:

1. Uvod - Osnovne informacije o istraživanju.....	1
1.1 Svrha, cilj i predmet istraživanja	1
1.2 Pravni osnov	1
1.3 Statističke jedinice	1
1.4 Pokrivenost i obuhvat istraživanja	1
1.4.1 Sektori	1
1.4.2 Statistička populacija.....	1
1.5 Referentna geografska oblast.....	1
1.6 Koncepti i definicije	1
1.7 Klasifikacije	2
1.8 Frekvencija prikupljanja podataka.....	2
1.9 Dinamika objavljivanja podataka	2
1.10 Metodologija.....	2
1.11 Bazni period.....	2
1.12 Jedinica mjere	2
1.13 Izvor podataka	2
2. Relevantnost - Korisnici podataka	3
2.1 Potrebe korisnika	3
2.2 Zadovoljstvo korisnika	3
3. Tačnost i pouzdanost	3
3.1 Tačnost - Opšta ocjena	3
3.2 Uzoračka greška.....	3
Indikatori uzoračke greške	3
3.3 Neuzoračka greška.....	3
3.3.1 Greška obuhvata.....	3
Indikator greške obuhvata	4
3.3.2 Greška mjerenja	4
3.3.3 Greška usljed neodaziva.....	4
Stopa neodaziva jedinica.....	4
3.4 Sezonska prilagodavanja	4
3.5 Revizija podataka.....	4
3.5.1 Politika revizije podataka	4
3.5.2 Praksa revizije podataka	4
3.5.3 Prosječna veličina revizije podataka.....	4
4. Pravovremenost i tačnost objave podataka	4
4.1 Pravovremenost.....	4
Vremenski jaz objave preliminarnih podataka	4
Vremenski jaz objave konačnih podataka	4
4.2 Tačnost objave podataka.....	5
5. Dostupnost i jasnoća.....	5
5.1 Saopštenja.....	5
5.2 Publikacije	5
5.3 Dostupnost mikropodataka	5
6. Uporedivost	5
6.1 Prostorna uporedivost	5
6.2 Vremenska uporedivost.....	5

1. Uvod - Osnovne informacije o istraživanju

1.1 Svrha, cilj i predmet istraživanja

Cilj ovog istraživanja je da se podaci koriste u analitičke svrhe i informiše o investicionoj aktivnosti u zemlji, kao i da se podaci koriste za obračun BDP-a prema potrošnoj metodi, ali je potrebno uraditi dodatne obračune (prikupljeni podaci služe kao jedna od ulaznih baza podataka za obračun kategorija ukupnih bruto investicija). Podaci o isplaćenim i otvorenim investicijama prikupljaju se " Godišnjim izvještajem o investicijama u osnovna sredstva" od poslovnih subjekata u zemlji ako su neposredni investitori i to investicije u stambene zgrade, ostale zgrade i građevine, mašine i opremu transportna sredstva u kompjutere i kompjutersku opremu, kultivisane biološke resurse i intelektualnu svojinu (istraživanje i razvoj, mineralna istraživanja softveri i baze podataka, zabava, književni i umjetnički originali i ostala intelektualna svojina). Investicije istraživanja.

1.2 Pravni osnov

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike („Sl.list Crne Gore“ br. 18/12) definisane su odredbe za prikupljanje, obradu i diseminaciju podataka. Zakon pruža Zavodu za statistiku jasno i široko pravno ovlašćenje da prikuplja i pristupa podacima potrebnim za sprovođenje Programa i Godišnjeg plana. Zakon daje prioritet upotrebi administrativnih podataka, kao i pravo pristupa individualnim podacima koja su rezultat istraživanja ostalih proizvođača zvanične statistike. Kao dopuna zakonskim odredbama, Zavod za statistiku je potpisao nekoliko memoranduma o saradnji sa imaocima administrativnih podataka.

1.3 Statističke jedinice

Izvještajne jedinice (jedinice posmatranja) istraživanja "Godišnji izvještaj o investicijama u osnovna sredstva" su poslovni subjekti u zemlji koji su neposredni investitori, bez obzira na to da li su u redovnom ili probnom radu u osnivanju ili likvidaciji i fizička lica.

1.4 Pokrivenost i obuhvat istraživanja

1.4.1 Sektori

Sektori (A-S) NACE Rev. 2.

1.4.2 Statistička populacija

Podaci o ostvarenim i isplaćenim investicijama od pravnih lica u zemlji ako su neposredni investitori.

1.5 Referentna geografska oblast

Crna Gora.

1.6 Koncepti i definicije

Ostvarene investicije predstavljaju vrijednost efektivno izvršene izgranje, izrade ili nabavke objekata, opreme i ostalog, bez obzira na to da li su završene i da li je njihova isplata izvršena (bez revalorizacije ostvarenih investicija). Isplate za investicije su novčana ulaganja u osnovna sredstva u toku godine u kojoj su isplate stvarno izvršene, bez obzira na momenat izgradnje ili nabavke osnovnih sredstava.

Ostvarene investicije u nova osnovna sredstva odnose se na nabavke investicionih dobara koja još nisu bila predmet kupoprodaje između neposrednih korisnika tih dobara (nabavka izvršena neposredno od izvođača građevinskih radova, proizvođača opreme ili osnovna sredstva proizvedena u sopstvenoj režiji). Obuhvata se i polovna oprema nabavljena u inostranstvu, investicije u značajnija poboljšanja postojećih osnovnih sredstava, investicije u značajnija poboljšanja zemljišta i troškovi prenosa vlasništva zemljišta. Izgradnja novih kapaciteta obuhvata investicije u nova osnovna sredstva na novoj ili staroj lokaciji bez obzira na djelatnost kojoj su te investicije namjenjene.

Novi kapaciteti obuhvataju: objekat kao ekonomsko-tehničku cjelinu, dio izgradnje objekta koji predstavlja zasebnu ekonomsko-tehničku cjelinu, nastavak gradnje ili opremanje ranije obustavljenih investicija, ulaganja u kultivisane biološke resurse, izgradnja novih saobraćajnica, nabavku novih mašina i opreme i ostalih kategorija novih osnovnih sredstava.

Rekonstrukcija, modernizacija, dogradnja i proširenje obuhvata investicije za preuređenje ili proširenje postojećih objekata, opreme i uređaja, u cilju proširenja obima, boljeg prilagođavanja potrebama tržišta, tehničko-tehnoloških rješenja ili usluga i dr. Održavanje nivoa postojećih kapaciteta obuhvata ulaganja u cilju zamjene zastarjelih, istrošenih ili uništenih osnovnih sredstava (ne obuhvataju se redovno održavanje i popravke). Investicije i tekući troškovi za zaštitu životne sredine obuhvataju ulaganja koja se odnose na aktivnosti zaštite životne sredine u cilju sakupljanja, tretmana, praćenja i kontrole smanjenja, sprečavanja ili uklanjanje zagađenja ili bilo koje druge degradacije životne sredine usled procesa proizvodnje ili upotrebe dobara i usluga. Investicije u privatnom sektoru objavljuju se po tehničkoj strukturi : u građevinske objekte, opremu i ostalo (kultivisani biološki resursi, plantaže, osnovno stado, investicije u intelektualnu svojinu i dr.)

1.7 Klasifikacije

NACE Rev. 2.

1.8 Frekvencija prikupljanja podataka

Godišnje.

1.9 Dinamika objavljivanja podataka

Godišnja.

1.10 Metodologija

Metodologija godišnjeg istraživanja investicije u osnovna sredstva je dostupna na sajtu:

<http://monstat.org/cg/page.php?id=228&pageid=228>

1.11 Bazni period

Prethodna godina.

1.12 Jedinica mjere

U hilj.EUR-a.

1.13 Izvor podataka

Istraživanje se zasniva na izvještajnom metodu. Podaci se prikupljaju na slučajnom stratifikovanom uzorku i stratifikacija se vrši prema sektorima i po klasi br. radnika. Izvještajne jedinice koje su ušle u uzorak popunjavaju obrazac INV-01 iz knjigovodstvene, finansijske dokumentacije kao i iz investicionih programa i tehničke dokumentacije. S obzirom na to da se za ovaj izvještaj koriste razni izvori podataka, neophodno je da se srodni podaci međusobno uporede i usaglase. Izvor podataka za fizička lica su raspoloživi podaci iz postojećih statističkih istraživanja.

2. Relevantnost - Korisnici podataka

2.1 Potrebe korisnika

Međunarodni korisnici:

- Eurostat;
- Svjetska banka;
- UN organizacije;
- Međunarodni monetarni fond.

Nacionalni korisnici:

- Ministarstva i drugi organi javne uprave;
- Lokalne samouprave i drugi organi lokalne uprave;
- Centralna banka;
- nevladine organizacije;
- studenti;
- istraživači;
- mediji.

2.2 Zadovoljstvo korisnika

U cilju utvrđivanja zadovoljstva korisnika kvalitetom podataka i utvrđivanjem njihovih potreba, Zavod za statistiku po prvi put sprovodi "Istraživanje o zadovoljstvu korisnika" u 2017. godini. Istraživanje je realizovano u periodu od 1. septembra do 20. oktobra. Link sa anketom je poslat svim korisnicima koji su u periodu od 2013-2017. poslali zahtjev za podacima na zvaničnu mail adresu. Pored toga, upitnik je postavljen na web stranici Zavoda za statistiku.

3. Tačnost i pouzdanost

3.1 Tačnost - Opšta ocjena

Istraživanje se zasniva na izvještajnom metodu. Prikupljaju se podaci od velikih i srednjih pravnih lica (uključena su sva pravna lica), dok se mala biraju prema stratifikovanom uzorku i stratifikacija se vrši prema sektorima Klasifikacije djelatnosti 2010 (KD 2010) i prema klasi broja radnika. Dobijeni podaci su podložni uobičajenim vrstama grešaka u vezi sa greškom uzorkovanja, greškom obuhvata, mjerenja, obrade i neodaziva.

3.2 Uzoračka greška

Uzoračka greška postoji jer se podaci prikupljaju od malog dijela populacije, a mjeri se koeficijentom varijacije, kao i intervalom povjerenja: min. i max.

Indikatori uzoračke greške

Koeficijent varijacije je relevantna mjera greške uzorka a izračunava su u SAS programu – proc survey mean.

3.3 Neuzoračka greška

Neuzoračke greške nisu uslovljene uzorkom, to su ostale greške: greške obuhvata, mjerenja, obrade podataka i neodaziva. Podaci su podložni pobrojanim vrstama grešaka.

3.3.1 Greška obuhvata

Razliku između populacije u okviru i ciljane populacije je u kvantitetu tj. prekomjernom ili nedovoljnom obuhvatu.

Indikator greške obuhvata

U cilju otklanjanja problema sa obuhvatom, okvir za uzorak se ažurira svake godine i na osnovu ažuriranog okvira svake godine se kreira uzorak za istraživanje investicija.

3.3.2 Greška mjerenja

Greške se javljaju u toku prikupljanja podataka i uzrokuju razliku između evidentirane i stvarne vrijednosti varijable. posrednom analizom se vrši ispravka.

3.3.3 Greška usljed neodaziva

U cilju otklanjanja problema sa obuhvatom, okvir za uzorak se ažurira svake godine i na osnovu ažuriranog okvira svake godine se kreira uzorak za istraživanje investicija greške usljed neodaziva (na nivou polja ili na nivou upitnika- nepopunjeni upitnik) ispravljaju se kontaktiranjem osobe koja je popunila za izvještanu jedinicu.

Stopa neodaziva jedinica

Stopa neodaziva jedinica mjeri se učešćem obuhvata u odnosu na uzorak, %

3.4 Sezonska prilagodavanja

Nije relevantno

3.5 Revizija podataka

3.5.1 Politika revizije podataka

Zavod za statistiku je usvojio politiku revizije i ista je dostupna na web sajtu:
<http://www.monstat.org/cg/page.php?id=1493&pageid=1493>

3.5.2 Praksa revizije podataka

Nije relevantno.

3.5.3 Prosječna veličina revizije podataka

Nije relevantno.

4. Pravovremenost i tačnost objave podataka

4.1 Pravovremenost

Kalendar objavljivanja statističkih podataka <http://www.monstat.org/cg/page.php?id=12&pageid=12>

Vremenski jaz objave preliminarnih podataka

Pravovremenosti objave preliminarnih podataka predstavlja vrijeme između datuma posljednjeg dana referentnog perioda i datuma objave prvih podataka.

Vremenski jaz objave konačnih podataka

Pravovremenosti objave konačnih podataka predstavlja vrijeme između datuma posljednjeg dana referentnog perioda i datuma objave konačnih podataka.

4.2 Tačnost objave podataka

Rokovi ispoštovani <http://www.monstat.org/cg/page.php?id=12&pageid=12>

5. Dostupnost i jasnoća

5.1 Saopštenja

Godišnje saopštenje investicije u osnovna sredstva Crna Gora
<http://www.monstat.org/cg/page.php?id=645&pageid=228>

5.2 Publikacije

Zavod za statistiku objavljuje sljedece redovne publikacije:

1. Mjesečni statistički pregled
2. Statistički Godišnjak
3. Crna Gora u brojkama
4. Godišnja statistika saobraćaja, skladištenja i veza:
5. Broj i struktura poslovnih subjekata:

Pored navedenih redovnih, Zavod za statistiku objavljuje i vanredne publikacije. Neke od najznacanjih vanrednih publikacija su sljedece:

1. Žene i muškarci u Crnoj Gori:
2. Djeca u Crnoj Gori:
3. Najčešće korišćeni statistički podaci:

Sve publikacije koje objavljuje Zavod za statistiku dostupne su na sljedećem linku:

<http://monstat.org/cg/publikacije.php>

5.3 Dostupnost mikropodataka

Zakonom o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike ("Sl.list Crne Gore" br. 18/12) regulisana su pravila pod kojim spoljni korisnici mogu dobiti pristup individualnim podacima za potrebe istraživanja. Clanom 58 definisane su vrste naučnih i istraživačkih organizacija koje mogu dobiti takve podatke. Davanje individualnih podataka bez identifikatora moguće je isključivo na pisani zahtjev naučno-istraživačkih ustanova, u svrhu obavljanja naučno-istraživačke djelatnosti, kao i međunarodnih statističkih organizacija i proizvođača statistike iz drugih država. Istraživački subjekt potpisuje Ugovor sa Zavodom za statistiku, kao i Izjavu o poštovanju principa povjerljivosti. Proizvođači zvanične statistike vode posebnu evidenciju o korisnicima i o svrsi za koju su statistički podaci dati na korišćenje.

6. Uporedivost

6.1 Prostorna uporedivost

Metodologija je uporediva sa međunarodnim statističkim standardima tj. sa Evropskim sistemom računa (ESA2010) i Sistemom nacionalnih računa (SNA2008).

6.2 Vremenska uporedivost

Podaci su od 2009. godine dostupni po Klasifikaciji djelatnosti NACE Rev. 2 na nivou sektora.